

Koronabairäth (KOBIT-19) RĒĒrē nē Pial Bai

Jam wĕtē koronabairäth kekē mīth - tē lēu bī anīndu rĒĒr thīn kē puɔl/piɔl:

- Kuenyic nē dhöl piɔlic lɔn ye koronabairäth e tuany jöt lēu bē kɔc raac wut jɔk.
- Tākē mīth nhīm bik ke cin aawaak nē dhamēn thok ēbēn ku nyuōthē keek kadī (tīŋ thura). Yin alēu ba mīth piōoc bik dit ya ket nē tē cīt tēnē monyony ke 40-60, agokī ya naŋ dhamēn bāric ēke waak kī.
- Tākē mīth nhīm bik ya rĒĒr nē mītir ke 2 ēke mecic tēnɔŋ kɔc cī cĕŋ ke keek bai.
- Nyuōthē yen tē ye Mītir ke 2 yiēn thīn - e bĕr ēmāāth nē bĕrē raan ŋuĕĕn.
- Tākē mīth nhīm bik ke nyīn cuōkē gɔɔt.
- Tākē mīth nhīm bik ya ɔɔl ku tiēm nē kɔr cīk dhukic.
- Thiēc mīth nē pial dēn, ke nhīm ku ke gup, ku tākē ke nhīm lɔn lēu bī yīn kē riēc ēbēn loi ba pandu/anīndu muk kē puɔl.

Nē nīn bɔ, e mahēm bē yīn ku kɔc cĕŋ bai kēnē yīn raandĕt cī tō wek pan tōk ē gɔɔt guōp, cɔk aa lɔnē ye kek kɔc anīnic wālē māth. Yin adhil ba rĒĒr nē mītir ke 2 kē yī mecic kekē kɔc cĕŋ bai kekē yī. Kēnē e ye minu bē mīth ku kɔc ŋuĕĕn kēn anīnic dhamēn aa nōk ēke rĒĒr atōk bai. Thukuul ku ajuēr kōk aabī ke thiōk thok. Bī loi bī pial ku ye bai tēde miētē piōu/piōu, cak kē ye **loi akōl thok ēbēn** kē nɔŋic:

- **Jɔk ku thōk akāldu** kēnē tōŋ ye loi, cīt yīk dit wālē lon piēth ē tītē puōu.
- **Kĕt:** Ket diēt ē mīth ku kɔc dīt/ŋuĕĕn dōɔl. Matē diēr wālē rōl piēth nē diēnduic.
- **Luēl akōlkōl:** Kɔc ē bĕi wāac alēu bikē akōlkōl rɔm. Thiēc mīth bik akōlkōl luel, yic wālē thōŋē.
- **Pīŋ:** Thiēc mīth bik yī piōc kē cī piōoc keek nē thukulic thĕēr. Cɔkē mīth thīi kor ē kony yī nē kuĕn ku cĕk ē kā tō bai. Thiēc keek nē cīt e kākā. Jamē, jamē, jamē kēnē keek. Mīth aaye piōc nē piŋic ku mēt ye kek rōt nē matē muɔŋic.
- **Riāŋ/pol/thuēc:** Ye ke cuɔth puōth bik ya dɔl ku ye ki puōth miēt tēdēn bai.
- Bĕērkaic nē piōc kekē **loilo** ē **tītē nyīn** de miētē puōu:

Wĕĕi akĕnythīn apēi.

1. Nyuōcē yī cē lanip, tē lacōk wālē tē lanip nē yī kōu.
2. Thiōk yī nyīn ku kanē yī cin nē yī yāc.
3. Ēmāāth wĕĕi akĕnythīn ku bec apēi, tāuē yī nhom nē cāāthē ciēnku lɔ nhial ku piny kē yānydu ye lɔ nhial ku ler piny. Wĕĕiē na 5 arēt/apēi, tāuē yī nhom nē cāāthē ciēn ku lɔ nhial ku piny kē yānydu lɔ nhial ku ler piny.
4. Ēmēn, wĕĕiē nē wĕĕidhē na 3.
5. Det tē bīn rɔt yōk thīn, kē ye moth/nyic.

Nhiamdiē e Yōk, Guōpdiē e Yōk

1. Nyuōckā atōk kē we ye bai. Tĕkdĕt wek lēu bakā nyuc nē gōlic.
2. Thiēc raan ēbēn nē anīnduic bē kē ye yōk nē ye nhom cak ku tōŋ ye yōk nē guōpduic. Kān en anyothē, "Guōpdiē acē lapālpiny, ku en e rɔt yōk kē ya mit puōu nē nhiamdiēic."
3. Pāl raan ēbēn nē gōlic bē tē e rɔt yōk thīn nē ye nhom ku ye guōp rɔm kēnē week.
4. Dɔmkāic ku wĕĕi nē wĕĕi lik atōk.

Deŋ lōōny

1. Nyuōcē tē nip lacōk. Jatē yī cin nhial aliric ku kē yī loi yī cin/yiit kē yī nyuoth deŋ kē thuat e lōōny ēmāāth lɔ piny, dēnyē yī cōk wālē piny.
2. Bĕrkāic nē piōoc ēmāāth yen tē, ye deŋ kor yiēn thīn/dhiau thīn ku tē ye deŋ dīt yiēn thīn/dhiau thīn.
3. Cɔkē rōōl e lɔ nhial ku ler piny kē ya akut ku jɔl dhuōk piny ēmāāth bē rōōl aa la "pat pat pat", kē kāac.
4. Nyuōcē ēmāāth ku det tē yīn rōt yōk thīn.

